

Biuletyn Roku Czochralskiego

Biuletyn Społecznego Komitetu Roku Czochralskiego

Wrocław

18 września 2015 r.

rok IV, numer **25/130**

Wydarzenia związane z Janem Czochralskim

- ▶ 2 maja 2014 r. – Anna Pajączkowska - *Profesor Jan Czochralski - praojciec światowej elektroniki* – Patent na majówkę, Muzeum Emigracji, Gdynia
- ▶ 21 kwietnia 2015 r. – spotkanie autorskie z Anna Czerwińską-Rydel – Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, Lidzbark
- ▶ 24 sierpnia – Medal Honorowy dla Liceum Ogólnokształcącego w Kcyni [patrz niżej]
- ▶ 12 września – Paweł E. Tomaszewski – *Jan Czochralski restored - a brief account of his inventions and of his life* – Dni Dziedzictwa, Uniwersytet Nauk Stosowanych, HTW, Berlin, Niemcy [35]
- ▶ 12 września – promocja książki "Jan Czochralski restored" i pokaz filmu "Powrót chemika" – Uniwersytet Nauk Stosowanych, HTW, Berlin, Niemcy
- ▶ 12 września – reż. Anna Laszczka – *Powrót chemika* – emisja w kanale Planete+
- ▶ 14-16 września – DGM-Tag 2015 [doroczna konferencja Niemieckiego Towarzystwa Metaloznawczego (DGM)] – Drezno. Część obrad odbywała się w sali nr 2 miejscowych Targów noszącej imię Jana Czochralskiego!
- ▶ 17 września – Paweł E. Tomaszewski – *O Janie Czochralskim słów kilka - wprowadzenie do filmu* – Ośrodek Działań Społeczno-Kulturalnych "Piaśt". Wrocław [36]
- ▶ 17 września – pokaz filmu "Powrót chemika" – Ośrodek Działań Społeczno-Kulturalnych "Piaśt". Wrocław
- ▶ 18-19 września – pierwszy publiczny pokaz minerału *czochralskit* w Muzeum Mineralogicznym Uniwersytetu Wrocławskiego
- ▶ 18 września – wręczenie Nagrody im. Jana Czochralskiego profesorowi Claes-Göran Granqvistowi z Uniwersytetu w Uppsali – E-MRS Fall Meeting, Warszawa, Duża Aula Politechniki Warszawskiej, godz. 9:00

ODSK PIAST
serdecznie zaprasza
na cykl spotkań p.n.
" swego nie znacie"
I Spotkanie:
Życie i działalność wybitnego uczonego
Jana Czochralskiego, które poprowadzi
dr Paweł Tomaszewski
wstęp wolny
czwartek 17.09.15, godz. 17.00
ODSK PIAST ul.Rekodzielnicza 1

Zapowiedzi

- ♥ 19 września – reż. Anna Laszczka – *Powrót chemika* – emisja w kanale Planete+; godz. 21:00

- ♥ 21 września – Jacek Przygodzki – *Prof. Jan Czochralski w Politechnice Warszawskiej* – XX Międzynarodowe Seminarium Metrologów MSM'2015, Rzeszów-Iwonicz Zdrój

Informacje prasowe i internetowe

- ♦ maj 2013 r. – Grzegorz Pawlicki – *Rehabilitacja prof. Jana Czochralskiego* – Inżynier i Fizyk Medyczny tom 2, nr 5, str. 232 (2013) – <http://inzynier-medyczny.pl/iim/5.2013/files/assets/basic-html/page4.html> [A]
- ♦ 28 kwietnia 2014 r. – *Patent na majówkę* (2 maja) – m.in.: Profesor Jan Czochralski - praojciec światowej elektroniki – www.gdynia.pl/wydarzenia/70_93522.html
- ♦ 11 listopada – Karol Żebruń – *Ciekawe polskie wynalazki i odkrycia ostatnich 150 lat* – Komputer Świat – www.komputerswiat.pl/artykuly/redakcyjne/2014/11/ciekawe-polskie-wynalazki-i-odkrycia-ostatnich-150-lat,5.aspx
- ♦ 21 kwietnia 2015 r. – Edyta Marszak – *Spotkanie autorskie z Anną Czerwińską-Rydel* – <http://lidzbark.wm.pl/263254,Spotkanie-autorskie-z-Anna-Czerwinska-Rydel.html#axzz3m7qZOC1z>
- ♦ 1 lipca – Witold Kwaśnicki – *Nauka i polityka - kolejny skandal* – www.mpolska24.pl/post/9109/nauka-i-polityka-kolejny-skandal [A]
- ♦ 31 sierpnia – Ryszard Kryza – *Dwa nowo odkryte minerały w Muzeum Mineralogicznym UW* – <http://uni.wroc.pl/wiadomo%C5%9Bci/odkrycia/dwa-nowo-odkryte-minera%C5%82y-w-muzeum-mineralogicznym-uwr> [o czochralskicie] [A]
- ♦ 10 września – Ewa Hałas – *Profesor Jan Czochralski patronem gdańskiej podstawówki* – <http://kcydia.info/profesor-jan-czochralski-patronem-gdanskiej-podstawowki/>
- ♦ 12 (?) września – *Premiera. Biografie: Powrót Chemika* – www.cyfrowypolsat.pl/program-tv/planete-plus-/sobota/premiera.-biografie-powrot-chemika_150065210260;jsessionid=6C6248F0D64EE39E2C4627190BB33959.node2#.Vfxp4n0TVjs
[zapowiedź pierwszej emisji w tym kanale TV]
- ♦ 12 (?) września – reż. Anna Laszczka – *Powrót chemika* <http://ncplus.pl/program-tv/1388975-powrot-chemika-planete-hd-20150912-2200>
[zapowiedź emisji]
- ♦ 13 (?) września – *Jan Czochralski, człowiek bez którego nie było by elektroniki* – www.wykop.pl/link/2750355/jan-czochralski-czlowiek-bez-ktorego-nie-bylo-by-elektroniki/?utm_source=ostatio_popularne_wykopalisko&utm_medium=link_2&utm_campaign=ostatio_popularne_wykopalisko
[ciekawe głosy internautów po filmie emitowanym w Planete+]
- ♦ 13 (?) września – reż. Anna Laszczka – *Powrót chemika* – www.planetepius.pl/dokument-powrot-chemika_44388 [zapowiedź drugiej emisji]
- ♦ 13 września – *Meteorzyt Morasko* – www.ekskursja.us.edu.pl/?p=300 [o czochralskicie]
- ♦ 24 sierpnia – *Uchwała nr X/272/15 Sejmiku Woj. Kujawsko-Pomorskiego o nadaniu Medalu Honorowego* [m.in. za promowanie Jan Czochralskiego] – <http://bip.kujawsko-pomorskie.pl/pliki/sejmik/uchwały/2015/US-5-15-272.pdf> [A].

* * * * *

Medal dla LO w Kcyni

24 sierpnia Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego nadał Liceum Ogólnokształcącemu im. Karola Libelta w Kcyni *Medal Honorowy za Zasługi dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego*. W uzasadnieniu przypomniano, że "... szkoła kontynuowała tradycje zlikwidowanego w okresie międzywojennym, świetnie działającego Seminarium Nauczycielskiego". Podano też, że "Liceum odegrało znaczącą rolę w propagowaniu idei i dorobku pochodzącego z Kcyni prof. Jana Czochralskiego, wybitnego uczonego w dziedzinie chemii, fizyki i metalurgii, ojca światowej mikroelektroniki." Wspomniano o współpracy szkoły z UMK, UAM, UTP w Bydgoszczy, ITME i INTiBS PAN. *Gratulujemy!*

O Czochralskim w Berlinie

Tegoroczne Dni Dziedzictwa Narodowego w Berlinie rozpoczęła sesja w dużej części poświęcona prof. Janowi Czochralskiemu jako odkrywcy "metody Czochralskiego". Sesja odbyła się 12 września w kampusie Wilhelminenhof Uniwersytetu Nauk Stosowanych zajmowanym przez Wyższą Szkołę Techniki i Gospodarki, HTW. Kampus obejmuje wschodnią część terenów dawnej fabryki zbrojeniowej Kabelwerk Oberspree, KWO, należącej do nieistniejącej dziś AEG. W jednym z ładnie odrestaurowanych budynków (dziś budynek B) z 1904/5 r. znajdowało się Laboratorium Metalurgiczne kierowane przez Jana Czochralskiego.

To w tym miejscu powstał pomysł metody Czochralskiego otrzymywania monokryształów (pierwotnie stosowanej do pomiaru szybkości krystalizacji)! Czerwone pętle na fotografii symbolizują główny wyrób (oficjalny!) Fabryki Kabli.

Wśród pięciu wystąpień trzy poświęcone były Janowi Czochralskiemu:

- prof. Ruth Keller (organizatorka sesji) - *Ort und die Geschichte der Metallforschung - ein Kulturfactor?*
- dr Katrin Steffen - *Wissenproduction im Deutsch-Polnischen Kontext - Chancen und Herausforderungen am Beispiel von Jan Czochralski*
- dr Paweł Tomaszewski - *Jan Czochralski restored - a brief account of his inventins and of his life.*

Na zakończenie sesji wyświetlony został film "Powrót chemika" w wersji niemieckojęzycznej (premiera i do tego poza Polską!) i pokazana książka "Jan Czochralski restored". A później były długie rozmowy na temat Jana Czochralskiego i koniecznych dalszych poszukiwań archiwalnych i nie tylko. Okazuje się bowiem, że archiwum AEG (m.in. z dokumentami Czochralskiego i dokumentacją jego prac w AEG) zostało wywiezione do ZSRR w 1945 r. Pierwsze próby odnalezienia 147 skrzyń nie dały pozytywnych wyników. Może ktoś z Czytelników "Biuletynu..." mógłby nam pomóc w poszukiwaniach?

* * * * *

Czochralskit we Wrocławiu

Przy okazji XVIII Dolnośląskiego Festiwalu Nauki można było (bezpłatnie!) odwiedzić Muzeum Mineralogiczne Uniwersytetu Wrocławskiego, Oddział przy ul. Kuźniczej 22, by zobaczyć... *czochralskit*, a dokładniej jego tzw. holotyp o sygnaturze MMWr IV-7870 (holotyp to pojedynczy okaz, z którego otrzymano dane do oryginalnego opisu minerału). Jest pokazany wśród ośmiu nowych polskich minerałów. Niestety, trudno na zaprezentowanej płytce (preparat do mikrosondy) zobaczyć interesujący nas minerał - ma bowiem postać agregatów nieregularnych ziaren o średnicy 0,1-0,5 milimetra!

Należy pamiętać, że wrocławskie Muzeum Mineralogiczne jest jedynym w Polsce depozytorium (miejscem przechowywania) odkrytych w Polsce pierwszych okazów nowych minerałów (są to tzw. holotypy i kotypy), zgodnie z wymogami Międzynarodowego Stowarzyszenia Mineralogicznego, IMA.

Zainteresowanych Czytelników zapraszamy do Muzeum (*czochralskit* zostanie włączony do stałej wystawy) i do lektury materiałów o *czochralskicie* opublikowanych w numerach 17/122 i 18/123 "Biuletynu Roku Czochralskiego". Muzeum czynne jest od poniedziałku do soboty w godzinach od 10 do 15:30.

* * * * *

Miło nam donieść, że noblista prof. **Shuji Nakamura** otrzymał dnia 17 września br. (podczas inauguracji XVIII Dolnośląskiego Festiwalu Nauki) *doktorat honorowy* Uniwersytetu Wrocławskiego. Przypominamy, że Profesor jest m.in. twórcą niebieskiego lasera (wcześniej opracowanego przez prof. Sylwestra Porowskiego) i posiadaczem dwóch nagród im. Jana Czochralskiego (patrz notatka w numerze 44/98 "Biuletynu..." z dnia 7 października 2014 r.).

* * * * *

Paweł Tomaszewski
INTiBS PAN